

11977677

Pujol e Conselh analisen es competéncias aquerides e es que son en fase de negociacion

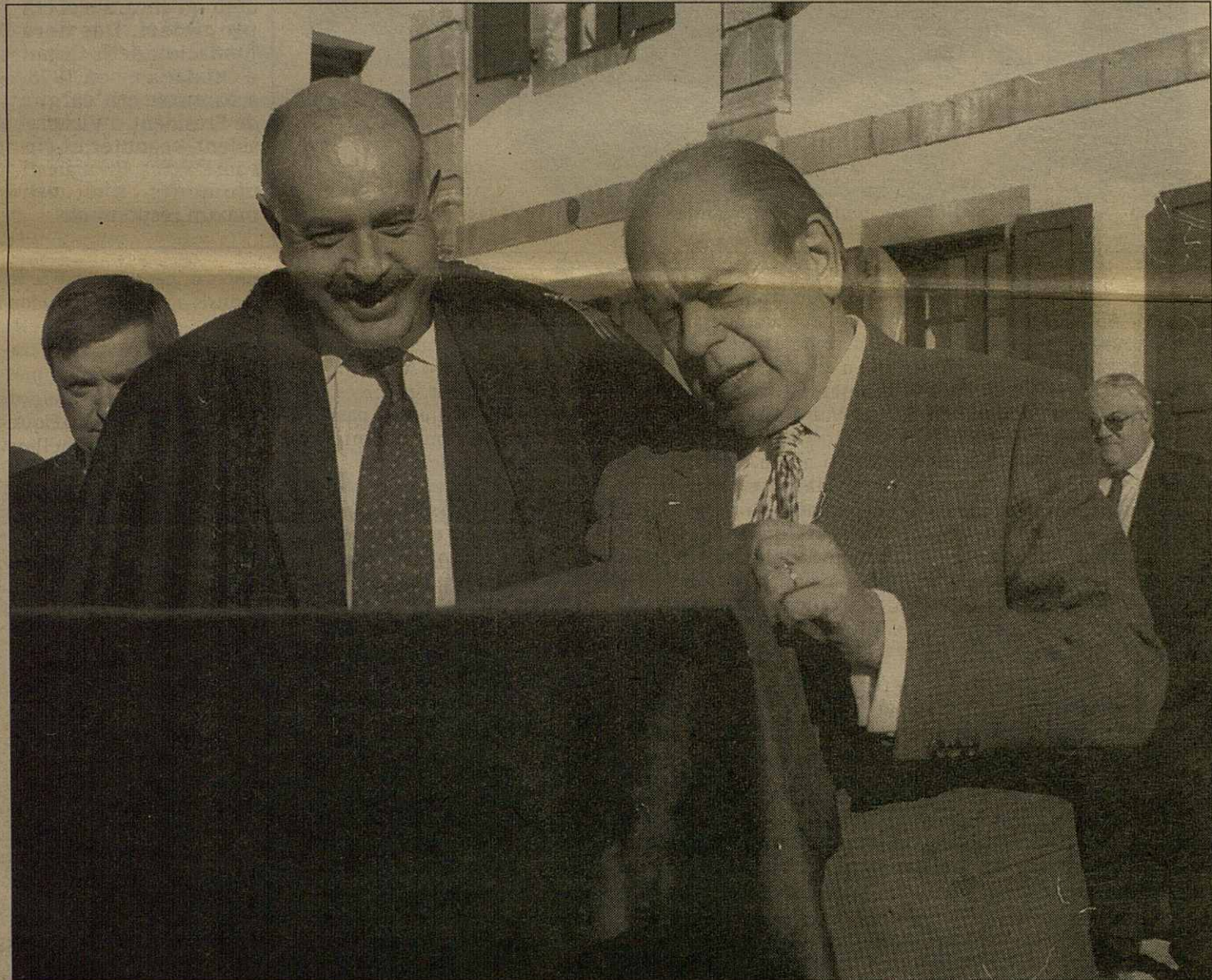
Eth President dera Generalitat se desplaçèc dissabte entath parçan a on, entre d'auti actes, inaugurèc er Archiu Istoric d'Aran, en Arròs

III Eth President dera Generalitat, Jordi Pujol, se desplaçèc dissabte entara Val d'Aran acompanyat pera sua hemna, Marta Ferrusola. Pen-

dent era estada ena comarca, s'amassèc damb eth plen deth Conselh Generau, entà tractar ahèrs coma eth traspàs de naues competéncias. A mès

inaugurèc er Archiu Istoric d'Aran, en Arròs, es depuradores de Bossòst e Les, e visitèc era glèisa de Salardú. En Vielha, placèc era prumèra pèira ena

comissaria des Mòssos d'Esquadra e coneishèc de pròp es trabalhs dera lauaria Industriau entà discapacitats que bastís era Fondacion Once.

Pujol e Barrera, descorbint era placa commemoratiua ena Casa deth Senhor d'Arròs

Montgarri tornarà a figurar coma pòble

IV Er ajuntament deth Naut Aran ven d'aprovar recentment era inscripcion de Montgarri en cens de nuclèus de poblacion der Institut Nacionau d'Estadistica de Catalonha. Aguesta decision s'a prés dempús que dues personas, ua deth Pallars Sobirà e ua auta de Barcelona, agen sollicitat eth sòn empadronament en pòble. Toti dus son descendents d'antics poblants de Montgarri, qu'an era intencion de recuperar dues vielhes bastisses deth nuclèu entà abità-les. Agust, que poirie èster dat d'alta en cens abantes de finaus d'an, se trape a ua nauada de 1645 mètres e a ua distància deth Plan de Beret, - eth sòn melhor accés-, de sèt quilomètres.

MIRALHEM-MOS

VIII "Entà St Martin eth heired qu'ei en camin." "Entà St Martin que se beu eth bon vin." Era nòsta lengua ei plea d'arrepèrvis mès qu'es naues generacions no'n coneishem era meitat. Aguesti dus arrepèrvis mos previen deth heired que s'aprèsse, er iuèrn ja l'auem dessús.

Maugrat eth heired mos auem apropat ath cap dera vila de Bossòst. A çò de Minjon i demoren dus frairs, Cisco e Maria, qu'en tot convidà-mos a un veire de vin de missa mos an hèt un petit braçat de çò que siguec era sua vida. Era guèrra trinquèc damb eth sòn de Maria que volie èster costurièra e damb eth de Cisco qu'aguec de passar sies ans dehòra de casa en tot hèr era mili e servir en temps de guèrra. Estèc lèu per tota Espanha e dempús l'agarrèren presoèr en Galícia.

**ROBA LABORAL
HOSTALERIA
COMPLEMENTES LLAR**

ETH AUET

c/ Casteth, 10
25530 Vielha

Tel. 973 64 02 20
Mòbil: 970 208 614

KOPAS

**LIQUIDACIÓN
STOCKS**

**DURANTE EL MES
DE NOVIEMBRE**

APARTAMENTOS ELURRA.TEL.973-640024.FAX 642825.25539 BETREN

ERA ENTREVISTA

Emilio Sanllehy

PRESIDENT GRÈMI D'OSTALARIA

“Era aucupacion entath pònt de deseme, se nhèue, serà tan bona com est'an passat”

Silvia Puértolas
Vielha

Silvia Puértolas. *Quin ei eth papèr que desvolope eth Grèmi d'Ostalària ena Val d'Aran?*

Emilio Sanllehy. Ei eth de dar supòrt as empresaris, basicament en çò que son aspèctes tecnicos. Ei a díder, era nòsta faena va mès ena linha de convènis collectius, formacion, servicis laboraus, fiscaus...un trabalh que s'a vist ampliat sustot des de qu'est'an passat signèrem un convèni damb era Federacion d'Ostalària de Lhèida entà poder auer un supòrt mès ampli enes besonhs deth sector en parçan.

S.P. *Guairi agreimiats an?*

E.S. Actuaument uns 120 associats entre otelèrs, restauradors e cafeteries-bars. Tanben dam assisténcia a campings, sales de hèstes e discotèques.

S.P. *E es cases de pagès?*

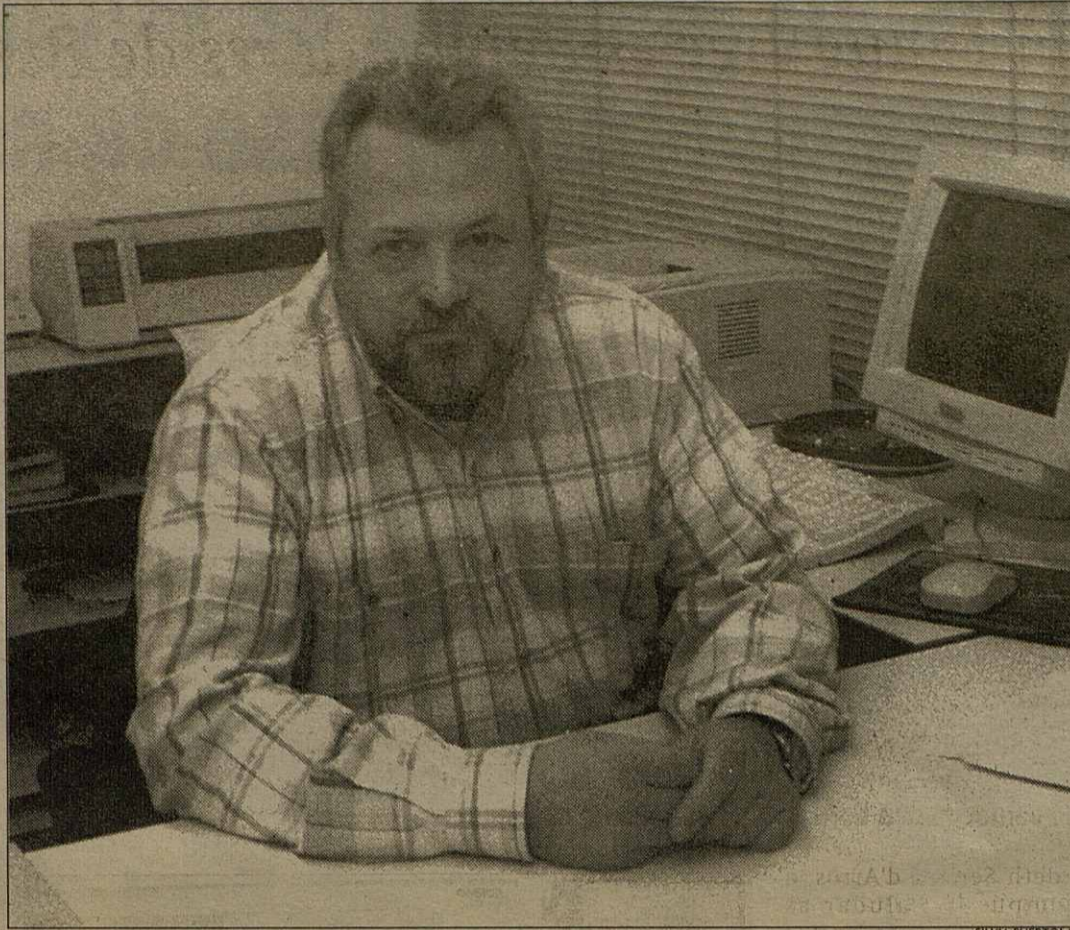
E.S. Non se regissen pes madeishi estatuts que nosati. En un moment òc que formauen part deth nòste Grèmi, mès ara compden damb era sua pròpia Associacion.

S.P. *Quin tipe de contacte establissen damb es otelèrs e restauradors?*

E.S. Coma tota Associacion privada auem per obligacion estatutària convocar au mens ua assambla annau. Aquiu se balhen es compdes der an atau coma eth presupòst d'activitats entar an següent. Ath marge d'aguesta amassada, tanben contactam damb es nòsti agreimiats peth miei de circulars, trucades telefoniques o damb atencion personau enes nòstes oficines. Aquiu les informam de corsis e tota sòrta d'activitats que se premanissen, vinculades damb eth sector.

S.P. *Pense qu'eth sector dera ostalària ena Val d'Aran foncione pro ben?*

E.S. Jo creigui qu'en generau òc. Nosati auem uns establiments que foncionen pro ben. En aguest sentit me cau díder que personaument sò satisfet per interès que otelèrs e restauradors an en temes de formacion e reciclatge non sonque deth sòn personau senon tanben d'eri madeishi. Açò mos da un

SILVIA PUÉRTOLAS

nivèu fòrça acceptable, damb nòta bona laguens dera ostalària de Lhèida.

S.P. *A compdar d'ara, damb era creacion der ent “Torisme Val d'Aran” en quin lòc demore eth Grèmi. An bèth tipe de colaboracion amassa?*

E.S. Nosati non hèm promocion des establiments des nòsti agregats; aguesta ei ua question que correspon mès a “Torisme Val d'Aran”. Cau díder qu'era nòsta faena, coma ja explicaua abantes, ei ben diferenta. Mès, èm vinculats damb eri en tot formar part deth Conselh Assessor de Torisme, estament qu'ei emmarcat ath laguens de Torisme Val d'Aran. Eth nòste prètzhèt non ei eth madeish e coma exemple me cau díder que part des nòsti agreimiats tanben son associats a Torisme Val d'Aran.

S.P. *Parlem dera Escòla d'Ostalària de Les. An bèth tipe de colaboracion puntuau, que permite as alumnes començar a desvolopar es sòns coneishements enes otelèrs o restaurants aranesi?*

E.S. Parlar ara per ara d'ua Escòla d'Ostalària ei èster plan optimista. Non i a ua Escòla d'Ostalària, i a un

endret que compde damb un detzenat d'alumnes a on sonque se hè un cycle formatiu. Non ei ara nautada d'ua comarca toristica coma ei era Val d'Aran. Responent ara pregunta, cau díder que nosati auem ua colaboracion damb era direccion dera madeisha entà facilitar es practiques des pògui alumnes qu'a. Enes pròpleu dies auem premanides ues charrades entà motivar ar alumnat Ath delà, tanben cercam establiments entà que, coma cada an, ben lèu comencen damb practiques enes restaurants e otelèrs dera zòna.

S.P. *Mos hèsqe un balanç d'aucupacion der an qu'ei a punt d'acabar e des perspectives de cara ath Pònt dera Constitucion.*

E.S. Era sason d'estiu a estat un shinhau mès baisha qu'est'an passat, mès toristicament s'an complit es objectius. Totun constatam qu'an darrèr d'an aguesta temporada s'escurce mès. Per çò que tanh ara primaueira ei practicament inexistent. Ena tardor es dimenjades son bones mès en generau ben a èster ua sason hloisha. Es perspectives entad aguest

pònt de deseme van en foncion dera nhèu. Mès pensi que se nhèue, tant eth pònt coma era sason d'iuèrn, qu'ei a punt d'arribar, poirie èster tan bona coma est'an passat qu'artenhèrem ua mieja d'aucupacion deth 90%.

S.P. *Com se viu des deth Grèmi era possible ampliacion der airau esquiable dera estacion de Baqueira Beret?*

E.S. Vedem ben era propòsta que s'a hèt, en qué Baqueira S.A renoncien as sòns dreus de construccion en Beret, en tot compensar aguesta part damb era ampliacion ena còta 1500. Anant mès enlà e auent en compde aguesta futura ampliacion, ei important incidir ena melhora dera via de conexion de Baqueira damb Vielha, entà esvitar atau es cues ena sason d'iuèrn. Tanben pensi que s'a hèt un esfòrc plan important des deth Conselh en transport public intern, tot e qu'ei un aspècte peth que cau lutar e insistir dia a dia entà que se contunhe trabalhant en aguesta linha.

S.P. *E era possible ampliacion der airau esquiable entath Pallars, pot perjudicar eth sector dera ostalària?*

E.S. Aciu i a dues causes a

PERFIL

Emilio Sanllehy neishec en Barcelona en octubre de 1945 tot e que pòrte viu ena Val d'Aran des des 15 ans. Des dera sua arribada en parçan ja se vinculèc ath mon dera ostalària, en tot trabalhar en un otèl en pòble de Les. Dempús abandonèc per un temps era sua activitat laborau en sector. Enquiar an 1978 non tornèc a trabalhar en aguest camp, siguec en Garòs entà daurir eth sòn pròpi restaurant deth qu'encara n'ei eth propietari. Des dera fundacion deth Grèmi d'Ostalària en an 1978, a ostentat eth cargue de President o Vicepresident, segontes es circumstàncies. En aguesti moments n'ei eth maxim responsable.

remercar; per ua part, e se se produsís aguesta ampliacion tant es qu'entren peth Pallars coma per Aran se trapan damb ua estacion mès grana, per tant un melhor producte que ratifique Baqueira coma era melhor estacion deth Pirenèu. Per un aute costat, me cau parlar de çò que hè referéncia ara competéncia otelèra entre totes dues comarques. Personaument creigui que se se produsís aguesta ampliacion entath Pallars, aguesta competitivitat non s'a de notar. Era comarca vesia captarà era sua pròpia clientèla. Es que vien entà Aran contunharàn accedint entara estacion peth madeish endret.

S.P. *Per çò que tanh as servicis complementaris en parçan, considèr que cobrisen es besonhs des visitaires?*

E.S. Ena sason d'iuèrn son pro acceptables. Per çò que hè ar apresesquí, auem aufèrta complementària coma restaurants, Palai de Gèu. Tanben disposam de piscines, saunes...ath laguens des madeishi otelèrs. Per contra en estiu auem mès mancanes. S'aurie de sajar de potenciar encara fòrça mès, es esports d'aventura.

JAUME VILALTA
President
CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director
LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUÉRTOLAS

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÀS
JORDI RIBAS

Centraleta Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36
Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25
Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15
Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent. 425 - 08009 Barcelona

Telèfons a la Vall d'Aran
Redacció. 909 50 92 02
Publicitat. 908 69 29 50

DI. B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER LOJD

Generalitat e Conselh estúdien er estat actuau des negociacions entà nau traspassi de competéncies

Eth President deth Govern catalan, viatgèc dissabte entara Val d'Aran a on inaugurèc es depuradores de Bossòst e Les

Silvia Puértolas
VIELHA

Eth President dera Generalitat, Jordi Pujol, viatgèc dissabte entara Val d'Aran acompanyat pera sua hemna, Marta Ferrusola.

Pujol, que pendent era sua estada en parçan insistic damb es mieis de comunicacion, en que sonque volie tractar ahèrs vinculats damb era Val, en tot deishar de costat questions de politica extèrna, s'amassèc damb eth plen deth Conselh Generau, ena Casa deth Senhor d'Arròs. Un viatge aquíu s'interessèc per estat actuau en que se trapen es negociacions de traspassi de naues competéncies dera Generalitat ath Govern aranés.

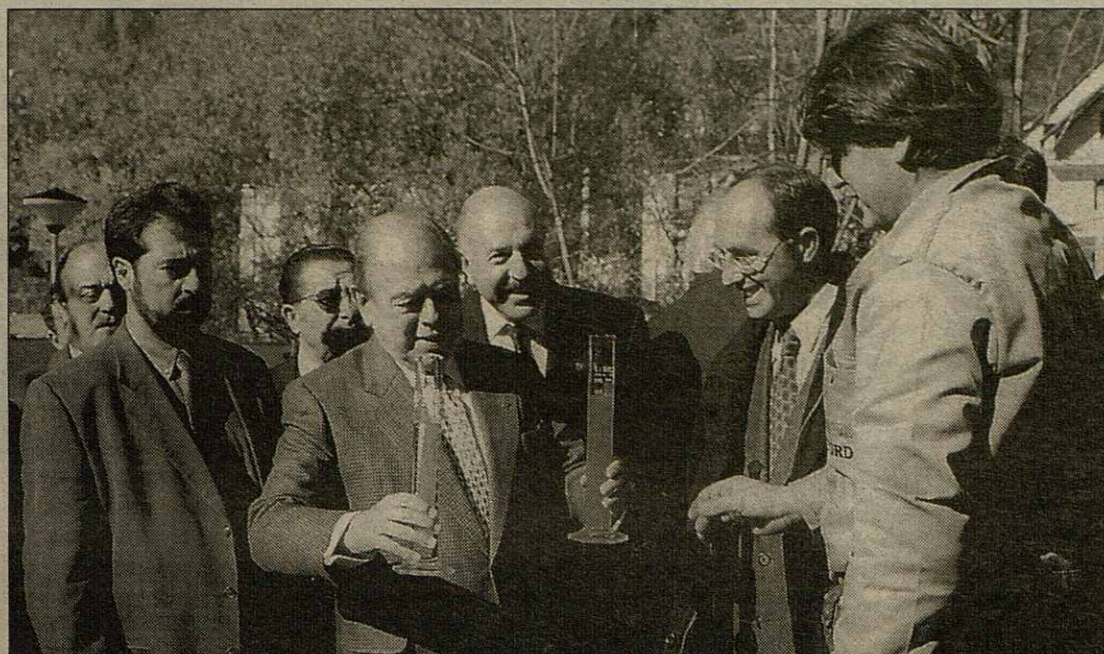
Segontes eth Síndic d'Aran, Carlos Barrera: "ena amassada mantenguda damb eth President, se hec un balanç des traspassi qu'en aguesti moments ja a eth Conselh. A més, tanben se li dèc a conèisher era actuau situacion ena quau mos trapam entà negocià-ne d'audi".

En aguest sentit Barrera destaquèc: "Atau coma comentèrem damb eth President, es traspassi més immediats, que se sajaràn d'arténher abantes de 1999, poirien vier en çò que hè a ordenacion e classificacion, laguens dera competéncia de torisme, tanben en apartats concrets de Miedi Naturau, a més dera competéncia en matèria de transport interior". Ath long dera amassada tanben se li informèc qu'en aguesti moments, des competéncies que se negocien, es uniques que demoren arturades son es d'ensenhament e léser e temps liure".

Ath marge d'aguest ahèr, ena reünion s'aprofitèc entà informar ath President deth Govern catalan des mancances estructurals puntuas qu'a eth parçan, en tot mercar actuacions prioritàries, coma pòden èster era contunhacion damb inversions entath condicionament dera carretèra comarcau 142, qu'amasse Vielha damb Baqueira atau coma eth besonh d'ampliacion dera Residència geriàtrica deth caplòc aranés.

A més se li demanèc que, des dera Generalitat s'aleugèren es tramits entath bastiment deth nau estudi de Vielha entar an 2000, en lòc deth 2001 coma se contemple en calendari escolar.

Pujol, qu'arribèc entara Val d'Aran en elicotèr, se trasladèc immediatament entara

Eth President dera Generalitat inaugurèc es depuradores de Bossòst e Les

Casa deth Senhor d'Arròs, a on dempús de saludar as autoritats damb es quaus mantenguec era amassada, balhèc as alcaldes aranés era carta arqueologica de cada municipi.

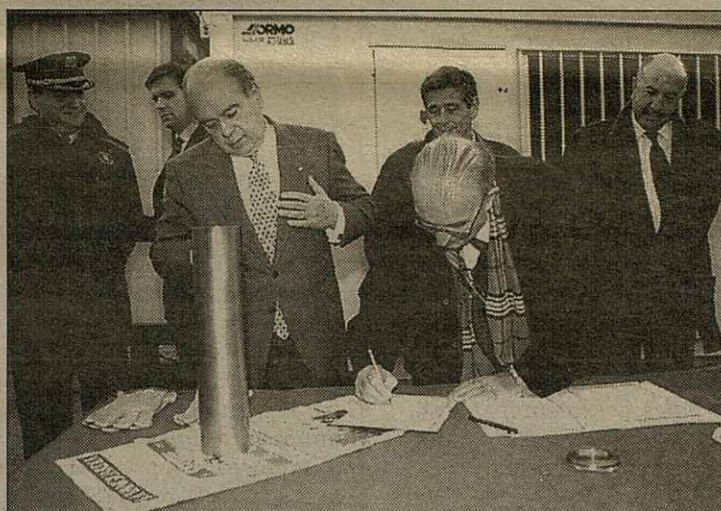
Eth primèr acte public deth dia siguec eth descurbiment d'ua placa commemoratiua, en tot demorar oficiaument inaugurada aguesta bastissa d'Arròs qu'a compdar d'ara ei Archiu Istorik d'Aran e Sendença de Recepcions politiquas deth Govern Aranés.

Aquíu se heren es primèri parlaments deth dia a on Jordi Pujol destaquèc "era importància de conservar, ath delà dera cultura e era lengua aranés, eth sòn auviatge". Er alcalde dera Entitat Menor descentralizada d'Arròs e Vila, Luis Servat, tanben aprofitèc entà remarcar er hèt qu'a qu'aguest tèrme municipau, qu'eth represente, compde des d'ara damb aguest edifici recentment restaurat, en tot alotjar er Archiu.

Eth Síndic, en sòn parlament d'Arròs remerquèc: "qu'er Archiu Istorik d'Aran a d'èster eth testimoni deth nòste passat, en tot recuèlher era istòria e drets diferencials des aranés, atau com eth lòc de testimoni deth nòste auanç politic de futur".

Depuradores

En tot contunhar damb eth programa d'actes, eth President dera Generalitat se desplaçèc entà Bossòst e Les entà inagurar es installacions des depuradores entath tractament d'aigües residuas recentment bastides en aguesti dus pòbles. Un viatge aquíu destaquèc era importància des

Pujol placèc era primèra pèira ena futura comisaria

naues installacions, dat que, segontes Pujol: "eth Garona ei era conexion de Catalonha damb França e ei plan important qu'aguest país vesin veigue que nosati non descuedam era neteja dera aigua en tot que cambie d'endret".

En aguesti actes d'inauguracion tanben preneren era paraula er Alcalde de Bossòst, Felipe Delsen, que matisèc "qu'era naua planta depuradora respon as besonhs de Bossòst damb ua vision de futur, ja qu'a ua capacitat

entà dar servici a 2.100 abitants, en tot qu'eth pòble n'a actuament 950".

Er alcalde de Les, Emilio Medan pera sua part, se referic ad aguesta naua inversion dera Generalitat en parçan en tot dèder que: "damb eth bastiment des depuradores, era Val d'Aran a dat un pas de gigant, de progrès en aguest camin entà Euròpa, ua question qu'ei merit de toti, més fundamentament tanben deth hèt que i age un Govern en Catalonha, que i age ua

autonomia e ua forma d'entèner eth país diferenta".

Cau dèder, qu'es depuradores d'aigües residuas an suposat ua inversion de 213 milions de pessetes en Bossòst e 212 milions en Les. A més se trabalhe en bastiment de cinc més damb un pressupòst globau de 2.100 milions.

Crist de Salardú

Un viatge acabada era visita tath Baish Aran, Pujol se desplaçèc enquiara glèisa de Sant Andreu de Salardú, a on siguec acompanyat per alcalde deth Naut Aran, Víctor León. Aquíu visitèc es trabalhs de restauracion des pintures que se descurbissen en sòn interior. Tanben aprofitèc entà veir era talha romanica deth segle XII deth Crist, recentment restaurada. Tot seguit se desplaçèc enquiara Aubèrja Era Garona de Salardú, qu'era Generalitat cedic ath Conselh entara sua gestion, entà dinar damb empresaris e politics aranés.

Mòssos d'Esquadra

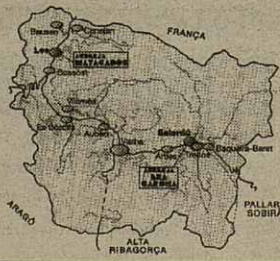
Ja pera tarde, Pujol siguec rebut en Vielha per alcalde Jusèp Calbetó e per equip de govern der Ajuntament deth caplòc aranés. Aquíu anèc entàs terrenes a on se bastís era futura comisaria des Mòssos d'Esquadra entà plaça-i era primèra pèira.

En acte, Pujol remerquèc, qu'"aguest còs ath delà de garantir era seguretat, ei un element identificatiu de Catalonha". Jusèp Calbetó, pera sua part rebrembèc: "que Vielha siguec ua des primères comarques de Catalonha que recebec es Mòssos". Eth Síndic d'Aran soslinhèc eth trabalh qu'enquiath moment a hèt era Guàrdia Civil en parçan, en tot que desirèc as Mòssos d'Esquadra eth sòn bon arraitzament en parçan.

Era darrèra visita deth President en Aran siguec es òbres dera lauaria Industriau entà discapacitats que se bastís en Vielha.

Entà: Gent joena, famílies, grups e entitats juvenils

AUBÈRJA - ERA GARONA
Ctra. de Vielha, s/n - 25598 SALARDÚ.
Tel. 973 64 52 71 - Fax 973 64 41 36

AUBÈRJA - MATA CABÒS
Sant Jaume, s/n - 25540 LES.
Tel. 973 64 80 48 - Fax 973 64 83 52

Naut Aran "recupèrè" Montgarri

Hè ua vintea d'ans qu'aguest nuclèu, que tornarà a figurar coma pòble, perdec eth sòn darrèr poblant

Redaccion
VIELHA

Er ajuntament de Naut Aran acordèc en plen ordinari celebrat era passada setmana era inscripcion de Montgarri, en cens de nuclèus de poblacion der Institut Nacionau d'Estadistica de Catalonha.

Aguesta decision s'a pres per part deth consistòri dempús que, segontes er alcalde de Naut Aran, Víctor León, dues personas agen demanat eth sòn empadro-

nament en pòble.

Eth hèt d'èster descendents d'antics poblants de Montgarri, que vòlen recuperar dues vielhes bastisses entà abitables, les a amiat a sollicitar d'èster empadronadi en madeish. Es dus nau estatjants son vesins deth Pallars Sobirà e un aute de Barcelona.

Abantes de 1999

Aguest nuclèu, que poirie èster dat d'alta en cens abantes de darrèrs d'an, se trape a ua nautada de 1645 mètres e

a uns sèt quilomètres deth Plan de Beret, accés peth quau se i pòt arribar.

Damb era sua inscripcion en cens de nuclèus de poblacion, se sage d'arténher de nau eth sòn esperit de pòble que se perdec ja hè ua vintea d'ans, quan eth darrèr vesin

decidic baishar a viuer en Vielha pera sua auançada edat e pera dificultat d'accés enes mesi iuèrn.

Era vila ja compe des de hè quauque temps damb ua Associacion jos eth nòm "Amics de Montgarri", que trabalhe damb era voluntat

de recuperar aguest vielh pòble desabitat. Se i amien a tèrme actuacions concretes com era recuperacion dera antica rectoria, convertida ara en refugi, o òbres de conservacion que hèn an darrèr d'an ena glèisa, que cada dus de junhsèga ei er endret de trobada de pelegrins venguts de Pallars, França e Aran.

Cau rebrembar que Montgarri ei punt d'arturada, sustot en aguesti darrèri ans, de excursionistes e aimants der esquí de hons, que profiten era pista forestau que i a deth plan de Beret enquiath madeish pòble entara practica d'aguesta activitat esportiu.

telefons d'interès generau

973 64 18 01	Conseih Generau d'Aran	Cò de Saforcada	(25530 Vielha)
973 64 25 69	Archiu Istoric Generau d'Aran	Major, s/n	(25537 Arròs)
973 64 18 15	Musèu Val d'Aran	Major, 36	(25530 Vielha)
973 64 18 15	Ecomusèu de Vilamòs	Major, s/n	(25551 Vilamòs)
973 64 18 15	Musèu S. Joan d'Arties	Ctra. Baquèira, s/n	(25599 Arties)
973 64 00 80	Pompièrs Val d'Aran	Ctra. Nacionau, 230	(25530 Vielha)
973 64 00 04	Espitau Val d'Aran	Espitau, 5	(25530 Vielha)
973 64 82 29	Dispensari medicau - Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
973 64 82 11	Dispensari medicau - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 53 88	Farmàcia Palá - Baquèira	Edif. Campallias, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 43 46	Farmàcia Palá - Arties	Ctra. deth Pòrt, s/n	(25599 Arties)
973 64 23 46	Farmàcia Catalá - Vielha	Avda. Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)
973 64 25 85	Farmàcia Palá - Vielha	Sentin, 1	(25530 Vielha)
973 64 20 39	Farmàcia Moralejo - Bòrdes	Antecada, s/n	(25551 Es Bòrdes)
973 64 82 07	Farmàcia Almansa - Bossòst	Eduardo Aunòs, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 44	Farmàcia Almansa - Les	Querimònia, 3	(25540 Les)
973 64 12 91	Parròquia de Salarjú	Sant Andréu, 1	(25598 Salarjú)
973 64 00 21	Parròquia de Vielha	Pas d'Arrò, 8	(25550 Vielha)
973 64 82 53	Parròquia de Bossòst	Major, 31	(25550 Bossòst)
973 64 81 05	Parròquia de Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
973 64 20 44	Mòssos d'esquadra	Edif. Tressens baish	(25539 Betren)
973 64 80 14	Comissaria - Les	Ctra. de França, s/n	(25540 Les)
973 64 52 77	Guàrdia Civil - Baquèira	Parcatge Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 00 05	Guàrdia Civil - Vielha	Montcorbison, s/n	(25530 Vielha)
973 64 81 77	Guàrdia Civil - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 29	Trafic - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 01 75	Casèrna militar - Vielha	Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)
973 64 20 88	Gasolinèra - Vielha	Ctra. deth Tunel, s/n	(25530 Vielha)
973 64 72 91	Gasolinèra - Era Bordeta	Ctra. N-230, s/n	(25551 Era Bordeta)
973 64 71 00	Gasolinèra - Pontaut	Ctra. N-230, s/n	(25549 Pontaut)
973 64 57 26	Infor. torisme Salarjú	Balmes, 2	(25598 Salarjú)
973 64 16 12	Infor. torisme Arties	Pl. Urtau, 26	(25599 Arties)
973 64 01 10	Infor. torisme Vielha	Sarriulera, 5	(25530 Vielha)
973 64 82 07	Infor. torisme Bossòst	Eduardo Aunòs, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 44	Infor. torisme Les	Pl. der Ajuntament, s/n	(25540 Les)
973 64 44 55	Infor. Baquèira Beret	Nucleu Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 09 79	Cen. Iniciatives Toristiques	Avda. Castièro, 15	(25530 Vielha)
973 64 72 32	Deportur	Sant Ròc, 1	(25550 Bossòst)
973 64 24 44	Camins des Pirinèus	Pas d'Arrò Baish, s/n	(25530 Vielha)
973 64 08 88	Escòla d'Equitacion	Ctra. França, s/n	(25530 Vielha)
973 64 28 64	Palai de Gèu	Eth Solan, s/n	(25530 Vielha)
973 64 81 57	Complexè esportiu Bossòst	Era Lana, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 01 95	Parada de taxis (Vielha)	Pl. Sant Antòni, s/n	(25530 Vielha)
932 65 65 92	Coches de linha		
906 33 00 03	Informacion meteorologica		
900 12 35 05	Informacion carretères		

Montgarri, dempús de vint ans, recupèrè er esperit de pòble

BAND

Entà que tot eth vesiat de Naut Aran ac coneishe, se hè public que cossent damb eth convèni soscrit entre aguest Ajuntament e Baqueira Beret SA, sus eth liurament de FORFÈTS, entàs vesins que volguen aué-lo, se les comuniqua que s'a de besonh:

1. Qu'eth beneficiari demore efectiu e abituaument en municipi de Naut Aran, damb casa dubèrta en aguest municipi de forma permanenta e non pas com segona residència.
2. Qu'agen era sua activitat economica principau, damb exercici de diari, en quinsevolh des municipis dera Val d'Aran.
3. Calerà pagar era quantitat de 1000 pessetes per forfèt de temporada entàs despenses d'expedicion e er IVA vigent.
4. Cada sollicitud s'aurà d'acompanhar de 2 fotografies mesura carnet, nòm complèt, edat, sèxe, nautada, adreça dera residència fixa e lòc de trabalh o condicion laborau actuau.

Eth tèrme maximon entà entregar es sollicituds serà eth 20 de noveme.

Non s'admeteràn sollicituds passada dita data-

En Salarjú, a sies de noveme
de mil nau cents novanta ueit.

Er alcalde
Víctor León Plana

Era Escòla de Snowboard premanís un concors de comic entar iuèrn

Un cors d'introduccion ath comic servirà entà potenciar era participacion aranesa

Redaccion
VIELHA

Jos eth nòm "un dia de snowboard, 24 ores", era Escòla de Snowboard dera Val d'Aran-Mombi Surf a convocat entath mes de març eth tresau concors "Snow art board". Aguesta, que cada sason trigue ua tecnica diferenta entath concors en tot vincular er art e era nhèu, enguan s'a centrat en comic.

Segontes es responsables dera organizacion: "per tresau an consecutiu, sajam de fomentar era creativitat laguens der snow. Ei per açò qu'es trabalhs que se presenten enguan en tot èster comics, an d'auer coma tèma centrau aguesta practica esportiva".

Era gent que i volgue participar, pòt demanar es bases en tot trucar tath centre organizador en telefon 973.64.58.81 o ben pot informà-se via internet conecant damb: www.aranweb.com/snowcenter.

Era data limit de presentacion serà eth 15 de març. Totes es òbres, un viatge acabat eth tèrme d'entrèga,

demoraràn exposades pendent 15 dies.

Cors d'introduccion

Totun era iniciatiua va mès enlà dat que, entà sajar de potenciar era inscripcion dera gent dera Val d'Aran, que non sigue deth tot coneishedora d'aguest mon creatiu coma ei eth comic, era Escòla de Snowboard a premanit un cors de coma arribar a elaborà-lo. Aguest s'impartirà es dies 21 e 22 de noveme en collègi C.E.I.P Garona de Vielha.

Entà toti aqueri que se volguen inscriuer ath cors que pòrte eth nòm "d'introduccion ath comic" ac poirà hèn ena Escòla de Snowboard o ben en madeish Collègi Garona. Cau d'ider qu'es places s'an limitat a un maxim de 25 alumnes e s'impartirà des 17.00 as 19.30 ores. Eth prètz d'aguest ei de mil pessetes.

Temari

Eth temari se darà en dues parts; eth primèr dia se detallharà eth procediment a seguir ara ora d'elaborar

un comic. S'incidirà enes fonaments, eth guion e era metuda en escèna.

Ja en dusau dia se expausaràn es tipologies coma pòden èster eth gra-

fisme, eth manga, es supereròis e eth comic d'autor. Tanpòc mancarà era explicacion deth procès que se seguis, des dera sua produccion enquiara sua publicacion enes revistes.

Entad aguesta iniciatiua, s'a comptat damb un professor plan considerat en mon deth comic coma ei Josep Joso, Director dera Escòla de Comic de Barcelona, que pòrte eth sòn nòm.

Aguest centre ei reconeishut coma eth major de tot er Estat especializat en ensenhamet deth madeish.

Era Escòla de Snowboard a premanit eth concors "Snow Art Board"

♦ ESPÒRTS ♦

FÓTBOL

U.D. BOSSÒST

Copa Midi-Pirenèes (3au. eliminatòria)
Rodeo 4 - U.D. Bossòst 4
(Era U.D. Bossòst perdec enes penaltis)

"Premiere Division Poule A" Liga Francesa
Aué dissabte, entàs 20:30 ores en Bossòst
U.D. Bossòst - Pointis In Oc

Dissabte 21 de noveme, en
Camp Municipau d'Aurignac
Aurignac SP II - U.D. Bossòst

A.R. LES

"Promotion Poule A" Liga Francesa
Deman dimenge, entàs 15.00 ores en Les
A.R. Les - St. Gaudens III

Dimenge 22 de noveme, en St. Plancard
St. Plancard N II - A.R. Les

F.C. VIELHA

"2e Division Poule B" Liga Francesa
Deman dimenge, en Roquefort
Roquefort - F.C. Vielha.

Dimenge 22 de noveme, en Vielha
F.C. Vielha - Pointis In Oc II

ESCÒLA DE FÓTBOL MUNICIPAL

(Categoria mens 11) Liga Francesa
Escòla de Fòtbol 0 - Luchon 1
Dissabte 21 de noveme, entàs 15.00 ores
Escòla de Fòtbol - Cierp

(Categoria mens 13) Copa Comminges
Escòla de Fòtbol 13 - Luchon II 0
Liga Francesa
Aué dissabte, entàs 15:00 ores en St. Gaudens.
St. Gaudens - Escòla de Fòtbol

(Categoria mens 15) Copa Comminges
Luchon II 0 - Escòla de Fòtbol 9
Liga Francesa
Aué dissabte, entàs 15:00 ores
Escòla de Fòtbol - Mane
Dissabte 21 de noveme, entàs 15.00 ores en
Marignac
Cierp - Escòla de Fòtbol

CONSELH ESPORTIU

Activitats previstes e resultats

Natacion

Aué en Palai de Gèu de Vielha
entàs 11.00 ores. 2^{au} Jornada de
Natacion

Gròs (Intercomarcau)

Infantil
Masculin
1er Ruben Caseny Catala (I.E.S
Pont)

Femenin
1^{era} Cristina Costa Martins
(I.E.S. d'Aran)

Alevin
Masculin
1er Kevin Marchal Vives (C.E.I.P
A. Casona)

Femenin
1^{era} Joëlle Faure López (C.E.I.P
Garona)

Benjamin

Masculin
1er Aimar Navarro Combalié
(C.E.I.P A. Casona)

Femenin
1^{era} Lidia Carabias Ané (C.E.I.P
A. Casona)

Prebenjamin

Masculin
1er Rubén Sánchez Alarcón
(C.E.I.P A. Casona)

Femenin
1^{era} Monica Robles Moga
(C.E.I.P Garona)

Pollets

Masculin
1er Alex Puente Tacias (C.E.I.P
Garona)

Fótbol a cinc

Gadet

LES 3
C.A.E.I (TOYOTA) 8

Infantil

C.A.E.I (TOYOTA) 8
ALTA RIBAGORÇA 0

Alevin

ESCÒLA DE FÓTBOL 6
A. RIBAGORÇA 7
CEIP A. CASONA 10
CEIP S. RÒC 3

Benjamin

ESCÒLA DE F. 8
CEIP A. CASONA 0
CEIP S. RÒC 6
ESCÒLA DE FÓTBOL 2

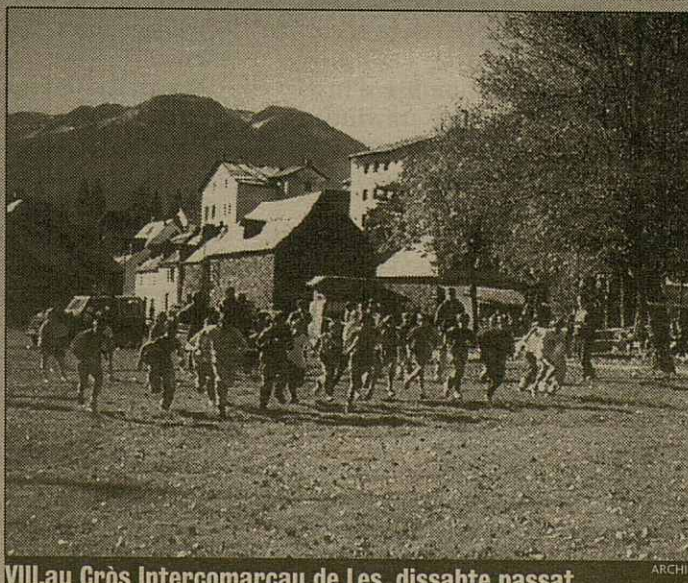
FÓTBOL SALA

4^{au} Jornada Liga Temps Lliure

TOBECO	11	ARTIES "X"	4
TOTO'S	4	CODINA	5
ESTRELLA DAMM	3	C.A.E.I (TOYOTA)	13
PUJÒLO	7	OSSI D'ARAN	1
ESCÒLA	5	ARTIES	5
CASH ARAN	3	CONS. AMIELL	6

PRÒPLÈU 19 NOVEME

TOBECO - TOTO'S
CODINA - ESTRELLA DAMM
C.A.E.I (TOYOTA) - PUJÒLO
OSSI D'ARAN - ESCÒLA
ARTIES-CASH ARAN
ARTIES "X" - CONSTRUCCIONES AMIELL

VIII. au Gròs Intercomarcau de Les, dissabte passat

bramau

A traision dera abitud

M'a hêt plaser de veir anonciat a tota plana e a tot color un cors d'aranés pera acadèmia Brighton en Barcelona. Aguesta acadèmia aufrís cors de quinze idiòmes diferents, toti estatus (voi d'ider qu'au mens son era lengua oficiau d'un estat), japonés, olandés, portugués, aleman, francés, anglés,... e a mès aufrís cors de catalan (tanben pòt considerà-se qu'a un estat darrèr, Andorra) e d'aranés. Non ei era prumèra empresa privada que s'interèsse pera nòsta lengua (n'i a bèra ua ena madeisha Val d'Aran), mès deu d'èster era prumèra qu'aufrís. S'era iniciativa se consolide, causa que desiri de bona gana, serie eth començament d'ua concepcion diferenta deth valor academic e intellectuau der aranés; sera un senzilh mès important pas entara justificacion dera proteccion institucional per interès social e entà ua superacion dera promocion publica vèrs un interès privat.

Ei sense cap de dubte ua bona notícia que contraste damb eth desagradable moment que visquí, coma fòrça d'audi aranés e coneishedors dera Val d'Aran, eth dia quinze d'octobre, en tot guardar en TV3 eth programa "Catalunya des de l'aire". Aguest programa hège un repàs per toti es pòbles dera Val d'Aran, presentadi des de perspectives aèries. Er aspècte desagradable ei qu'eth presentador non coneishie es nòsti pòbles

e non s'auie pres era preocupacion de coneishé-les. Era mager part des pòbles sigueren mau prononciadi en tot arribar ara incoerència mès ridicula en prononciament deth caplòc aranés. Eth locutor prononciaue "Viela" (enes moltes ocasions que la prononcièc, ac hec atau; non siguec fortuit), e tant content seguie eth sòn passeg pes auti pòbles dera Val d'Aran (que tanben prononciaue mau); aguest senhor deuie d'auer fòrça clar qu'era "h" darrèr dera "l" ei muda e arrès li sabec explicar qu'eth digraf "lh" correspon en aranés e en occitan a un son exactament parièr ara "ll" catalana.

Un miei de comunicacion public, qu'a ua delegacion en territori, non se pòt permetèr aguesti errors. Se non creiguessa per principi ena deontologia, auria pensat qu'èr hêt damb intencion. Un tracte d'aguestes característiques umílie eth pòble que la patís o desprestígie ath que la hè... Creigui qu'era bona voluntat de prononciar adequadament, amassat damb era manca d'informacion li joguèc ua mala passada,...mès coma remèrque Joan Solà ena seccion "Parlemne", d'aguest diari, deth 29 d'octobre cau que mos metem en situacion d'alèrta" donques que repetides accions semblantes acaben hêt a pèrder es apèctes fonetics mès determinants. Eth manteniment des aspèctes fonetics ei

fundamentau en mantieniment dera especificitat.

Eth madeish programa a estat motiu d'ua carta ath Director (seccion Bustia) deth Sr. Joaquim Torrent publicada eth 4 de novembre, jos eth títol de "Biela" a on ac presente coma era demostracion dera manca de contacte e de coneishment mutu des pòbles catalan e occitan e ac emplègue coma rason que demòstre eth procès glotofagic (devorador) deth castelhan sus es nòstes lengües.

Eth deluns 9 ena seccion "porta oberta", eth Sr. Narcis Garolera tanben se referís ad aguest lamentable hêt, en tot méter en entredit era fidelitat dera television publica ara lengua pròpia deth país. Era gent mès diversa se dèc compde der error. Situacions semblantes non s'aurien de repetir, per respècte e peth ben de toti.

Eth passat dimenge ena Delegacion de Catalonha Ràdio ena Val d'Aran era empresa Cromosoma realisèc eth Casting entà seleccionar es persones qu'an de méter era veu entath doblatge deth capítol des Tres Bessoes, "Era Princesa e eth Cede". I auec ua importanta assisténcia (mès de cinquanta), damb personas de totes es edats e pertanentes a diuèrsi àmbits dera societat. Calie seleccionar personas que volguessen colaborar ena introduccion der aranés enes mieis audiovisuaus. Eth hêt de que i auesse personas de dife-

renta condicion social ei un indicatiu de que tot e qu'es motivacions son diuèrses en cadun, era voluntat per realisar ua accion en favor dera lengua non ei patrimoni d'un sector determinat, senon que correspon a sectors eterogènis dera societat aranesa; ei un signe interessant entath futur der aranés.

Un indicatiu de qu'eth futur pòt mantier eth combat social per promocion dera lengua pròpia d'Aran, ei qu'es collectius de personas qu'entenen que cau posar eth foment der aranés, apartien as sectors mès rics e as mès praubi, as que hè fòrça ans qu'an preséncia familiar ena Val d'Aran e as qu'an arribat hè ben pòc, ath sector dera economia toristica e ath foncionariu, ath sector intellectuau e ath que non n'ei tant,...

Ua auta causa mès lamentable ei que maugrat que toti sabien qu'era finalitat èr eth doblatge aranes, que i meteren un bon èsperit e a despriet que mos trapauem en un des centres dera promocion der aranés, fòrça des comunicacions, possiblement era majoria, que realisauen es colaboradors entre eri, se hègen en castelhan e en catalan. Eth projècte ei bon, era intencion ei laudable, mès er abit condicione.

Jusèp Loís Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran
jsans1@pie.xtec.es

Exit de participacion en casting tà doblar ar aranés era "Princesa e eth cede"

Redaccion
VIELHA

Dimenge se hègen enes estudis de Catalonha Ràdio en Vielha es pròves entà seleccionar es personas que meteràn es veus des onze personatges entara pellicula en aranés era "Princesa e eth cede" dera sèrie "Es tres bessoes".

Maugrat qu'eth nombre d'inscrits eth dissabte ja arthenie era vintia, un totau de 57 personas, entre mainatges e grani s'apropèren entà préner part enes pròves de veu.

Ara serà era madeisha productora, Cromosoma, que s'encuedarà de hèr aguest doblatge, era qu'aurà un prètzhet plan dificil entà seleccionar es veus que s'an de besonh entà començar a trabalhar en aguesta prumèra produccion en aranés d'ua pellicula de diboishi animats.

Fragments de tèxte imitant veus coma era bruisha, era princesa o es tres bessoes son quauqui des personatges qu'aueran de doblar toti aqueri

que preneren part en aguest casting.

Aguest ei eth cas de Maria José Saurina, que doblèc ara bruisha e ara princesa e que comentaue: "qu'ei plan important qu'es mieis de comunicacion trabalhen en aranés e per aranés, mès damb iniciatiues d'aguest tipe encara se va mès enlà entà dar a conèisher molt mès era nòsta cultura e lengua".

Mainades coma Maria Millán, qu'enregistrèc era sua veu entà doblar a ua des tres bessoes, mos explicaue que: "se non me seleccionen ja m'ac è passat pro ben damb aguesta experiéncia, e tanben volerè auer, era pellicula quan sigue hèta en aranés".

Aguest projècte qu'ei finançat peth Conselh Generau d'Aran e a un còst de ueit centes cinquanta mil pessetes. Era prumèra tirada, que se compde que se hèsque abantes de Nadau, arthenrà es cinc cents exemplars enregistrats en vidèu.

Es escoles o bibliotèques seràn es prumèri endrets a on se vòlen distribuir es reproduccions entà anar fami-

Un totau de cinquanta sèt personas preneren part en casting

liarisant as mès joeni damb aguest supòrt didactic en lengua aranesa, qu'a mès aurà un caractèr d'entretèniment.

"Era Princesa e eth cede", tanben se meterà ara venta entà toti aqueri que i poguen èster interessats en comprà-la".

SILVIA PUERTOLAS

Garona enjós

TV bretona: lo projècte se fa mai precís

David Grosclaude

LESCAR

Lo PDG de TF1, la societat de television mai importanta d'Europa a donc anonciat lo 28 d'octobre las linhas màgers de son projècte de television bretona. Serà benlèu pas per deman mas aquel breton, que reivindica sas raïces a decidit de concretizar sas declaracions del mes de mai, quand anonciava que TPS, lo canal satellit, difusaria lo Mondial en breton. A l'epòca aviá dit que cresia possible de crear una television bretona privada.

Explicava que TF1 èra prèsta a i participar mas que li calia partenaris. E per aquela rason, lo 28 d'octobre, presentèt son projècte davant responsables culturals bretons, caps d'entrepresas e elegits. Patrick Le Lay a de tira avertit que caldrà trobar fòrça moneda. Dona unas cifras que viran a l'entorn de 400 milions de francs (60 milions d'euros).

La television bretona coma l'imagina Patrick Le Lay seriá sus satellit e paganta. La poirián donc veire pertot en Euròpa. Aqual canal de television prepausaria una produccion de 6 oras "frescas" per jorn, produsidas en pròpi. Las autras oras serián fàitas de redifusions e de programats compats endacòm mai.

Lo còst de foncionament per an d'aquela television bretona seriá de 130 milions de francs siá 300.000 francs per jorn. Es pas fòrça car mas caldrà benlèu un pauc de

La creacion d'una television propia sembla possible

temps per que siá rendabla. Segon las projeccions caldriá 300 000 abonats per trobar l'equilibri.

Las reaccions

L'engatjament de Patrick Le Lay fa de segur venir al projècte personas que se fisan a l'òme, al cap d'entrepresa que coneis lo mestier. Lo conselh regional de Bretanha el tanben sembla urós de l'idèa e la poiriá sostenir. Lo conselh cultural de Bretanha que lancèt l'idèa d'una television bretona es pas insensible tanpau. De tribalhar amb lo PDG de TF1 li estalviaria tota la question del montatge tecnic e juridic mas tanben financièr. Se poirián

consacrar a la question dels programas.

Las discussions que començaràn lèu entre los responsables culturals bretons e Patrick Le Lay portaràn sus totes les subjèctes pr'amor lo financièr, lo juridic e lo tecnic influencian lo contengut. Patrick Le Lay es d'acòrd sul bilingüisme mas i a mai d'una faïçon de far bilingüisme.

L'Union Democratica Bretona, partit autonomista d'esquèrra ditz tanben qu'aculhís amb interès lo projècte quitament se pensa que caldriá un servici public breton. Mas se un operator privat es dispausat a lançar un projècte en donant garantidas de pluralisme: "perqué pas", çò ditz l'UDB?

Servici public

Lo servici public de ràdio e television es donc ara cap a una concurrència anonciada sul terrenh de las lengas

minorizadas. Cal esperar que lo farà reagir. Los projèctes bretons obliguèron F3 en Bretanha (lo canal regional public) a far un pauc de gesticulacion al començament de l'annada. Benlèu la precision del projècte obligarà a mai qu'aquò. De tot biais es segur que F3 comença de sentir qu'un vent bufa. Lo problèma es la capacitat del servici public a respondre a la demanda aprèp annadas d'indiferéncia e de non preparacion. Puèi i a lo fait que çò que s'es passat dins los autres païses d'Europa comença d'èstre comprés per mai de monde.

Lo retard francés ven una evidéncia e las entravas artificialas mesas al desenvolopament de televisions en occitan, breton, basc, còrse o autas lengas son sentidas coma reticéncias ideologicas e politicas, que son vertadièrament d'una altra epòca.

Estudi per la television en occitan

A Pau (Bearn) serà creada oficialament lo 16 de novembre l'Associacion per la Prefiguracion de la Produccion de Programats Audiovisuals e televisuals en occitan. L'idèa es de lançar un estudi de factibilitat de mai d'uns nivèls. Primier s'agís d'estudiar la produccion (còst, dificultats diversas) de material audiovisual en occitan (pedagogic, divertiment). Puish seràn estudiats tots los problèmas ligats a la difusion

de programats en occitan. Quina difusion, sus quin canal (existent, pròpi). Quins partenaris (tecnicos financièrs, etc). Que caldrà tanben estudiar sus quin espaci sembla pertinent de pensar aquera difusion (una partida del territòri occitan o tot lo territòri).

Per l'òra ne sèm au debut d'un trabalh que serà long. Mas per l'estudi de factibilitat l'associacion a decidit de presentar un primèr document a

la fin de setembre de 1999.

Dejà l'anòncia de la neishença de l'associacion qu'a provocat un interès gran en lo public. Es interessant de remarcar que maites responsables politics de la region Aquitània se son implicats dins la creacion de l'associacion. Pròva, malgrat las dificultats del projècte qu'un tabò es tombat. Òm pòt parlar amb serenitat de la necessitat d'aquela television en lenga occitana.

Fa ja qualque temps que vesèm sortir dins l'AVUI una preocupacion vertadièra devèrs la Val d'Aran e sa lenga: l'occitan. Sovent circula l'idèa falsa de "lenga aranésa" e sembla èsser deguda a la malconeissença de l'afiliacion lingüistica de l'aranés al dialècte gascon, a la lenga occitana. Seria benlèu bon de veire dire qualques còps que las termièras de Catalonha cap al nòrd son occitanas e non pas de pretendre que son exclusivament francesas...

Aprèp la campanha per l'inclusion de l'aranés dins l'Euro plurilingue, avèm pogut observar qualques jorns enrè cossí es estada dobèrta una polemica nòva a partir d'una letra publicada lo dimècres 4 de novembre a prepaus de la prononciacion deficiente per las gents de TV3 del toponim "Vielha" (entre mantun autre nom...). Lo 9 de novembre pareissèt dins lo meteis jornal dins la rubrica "Cultu-

Aran, Coromines e l'occitan

Claudi Balaguer

ra" un article qu'anava per la meteissa dralha mas que preniá lo celèbre estudiós Joan Coromines coma referéncia per la grafia aranésa.

Coma segurament l'avètz ja legit abans, Coromines comencèt sa carrièra lingüistica en conèisser l'aranés. Un dels resultats màgers d'aquel interès cap a l'occitan del Principat foguèt la publicacion d'una mena de dictionari: "El parlar de la Vall d'Aran" (Curial, 1990).

Aqueste bèl e brave trabalh (es dels mai remirables per son analisi dialectologica e pel fons lexical e lo trabalh d'etimologia que contèn) seriá dels mai meritoses se aqueste grand personatge aguèsse emplegat la grafia occitana normativa e se se foguèsse pas entestat a

escriure amb una grafia farlabicada l'occitan d'aquela encontrada. Ne vaquí qualques exemples: per "quan" escriu "coann", bota "nn" per marcar la "n" dentala, "ny" per "nh", "ix" per "ish" entre d'autres causas... Pasmens semblava reconèisser l'unitat de la lenga occitana...

Un còp mai, observam aquí malastrosament la vision incompleta e sovent falsa o falsejada qu'an los dialectològs e estudiosos catalans (e d'autres païses tanplan...) de la lenga occitana provada per una declaracion del quite Coromines a la pagina 112 de l'òbra sus-citada a prepaus d'"aquí": "mot que havia existit en la llengua dels trobadors i avui ha desaparegut quasi pertot en els dialectes d'oc" quand es en realitat la

forma mai esandida pels dialèctes d'òc encara que rareja dins l'airal gascon.

L'occitan es una lenga rica lexicalament, sintacticament, morfològicament e fonològicament. Es literalment un caireforc de la Romània tota. Per aquesta rason, es de mal dire que tala paraula o construccion existís pas en occitan. E sembla mai dificil encara de pretendre conèisser tot çò que se pòt trapar dins la lenga. Una declaracion dins aqueste sens seriá demostrar una vanitat desmesurada, far una tartarinada.

Fin finala, per saber d'aranés o d'occitan melhor podètz 1) legir lo suplement AUÉ (causa que pensi que fasètz lèumens se legissètz aquò...), 2) visitar la Val

d'Aran e prendre de fotografias dels cartèls dels vilatges (e a mai profèchar un pauc del paisatge subrebell), 3) telefonar a l'Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés [Tel: 973-64-18-01, Fax: 973-64-17-69] que sèm segurs que seràn ben contents del vòstre interès a escriure e prononciar correctament sa lenga, 3 bis) telefonar a, o contactar, l'Arxiu Occità [numèros çaijós]. Per çò qu'es dels metòdes, per aquels que vòlon aprendre la lenga a debon, ne tracharem dins un article venidor. Bona(s) lectura(s)!

Col·labora l'Arxiu Occità de la UAB

<http://www.uab.es/inst-ESTUDIS-MEDIEVALS/ARXIU-OCCITA/>

Institut d'Estudis Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44

E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

“Quan passèc era guèrra que passèrem es de Caïn!”

PILAR BARÉS

En cap dera vila de Bossòst encara i demore eth lauader. I anauen es hemnes entà hèr era ruscada e mentrestant se blagaue; “se metien ath dia”, qu'atau en didem ara. Çò que i auie ère un aire mès frairau que non pas ara. Es deth cap dera vila formauen lèu ua familha.

Mès en tot adreça-mos entad aguest endret, mos trapam damb era casa des de Minjon. Maugrat qu'aci abantes i auie un pialèr de gent pr'amor que i neisheren sèt frairs e ua fraia, ara non i viuen pas toti. I aguec de tot, uns agueren de marchar de casa e d'auti se maridèren. Aguest darrèr cas ei eth d'Andreuet que se maridèc en tot èster vesin dera sua casa pairau. Ara a çò de Minjon i demoren dus frairs, Cisco e Maria Berart Delaurens, qu'aué mos hèn cinc sòs d'aquerò que siguec era sua vida.

Cisco se n'arrís quan li demani què rebrembe. Semble un shinhau vergonhós, s'ac pense e me ditz “be s'a perdut un pialèr de causes ara!”. En casa se viuie dera pagesia lèu coma ena majoria de totes es cases. Ei atau que Cisco auie portat es vaques entà Sapòda, Estiuèra, Clòt de Baretja e, entar Estanhlòng i portau es anolhes e es shivaus. Tanben auie anat entath bòsc a hèr quèir es auets e tirar damb es bòs entà baishà-les e vené-les en ressèc entà hèr taula dera husta.

Arribèren es vint ans entà quintàse, mès coma qu'arribèc era guèrra

*Estèc lèu per tota Espanha:
Teruel, País Basc, Andalusia;
e dempús l'agarrèren presoèr
en Galícia.*

Cisco i passèc sies ans. Estèc lèu per tota Espanha: Teruel, País Basc, Andalusia; e dempús l'agarrèren presoèr en Galícia. Ditz que lutèc damb es d'esquèrres per que li toquèc; per contra, eth sòn cosin Jaime; uns ans mès gran qu'eth; li toquèc damb es de dretes. En casa non patiren guaire era guèrra, en sens que non passèren es misèries que i agueren en d'auti lòcs, mès per un aute costat ben que la patiren perque ar èster tanti frairs

Maria damb era sua promocion de còsturieres, quan auie setze ans.

toti marchèren entara guèrra e en casa sonque i quedèc Maria e Pepe, eth frair petit. Podetz pensar que se i mancauen braci entath trabalh! Ath delà d'açò Manuel i perdec era vida e Jaimet siguec embarrat tres o quate mesi en Madrid.

Un viatge passada era guèrra Cisco anaue e tornaue de França entà guanhà-se era bicòca. En seteme quan ja auien acabat eth redalh se n'anaue vint o vint-e-cinc dies de vrenhes ath costat de Bordèu. Aquiu i auie ua casa grana a on les neurien e podien dromir. En tornar ja començauè a nheuar.

Tanben auie trabalhà en Luishon, prumèr estèc un an en un òtel lauand cassèròles, e dempús en ua charcuteria a on hège choriços, languissos e saussissons. Mès deguec pensar que coma en casa non i a arren!

Maria, qu'ei un an mès joena que Cisco, a ueitanta ans. Tota era ei escarrabilhada. Rebrembe que de petita anaue entara escòla, ère normauments en iuèrn perque quan

hège bon temps calie trabalhar era tèrra. Compare era sua mainadesa damb era d'ara e ditz “qu'alavetz quan i auie era faena non i auie ne escòla ne escoletes, calie marchar. En iuèrn i anaues, mès ena primavera quan arribaue eth mes de març, aire, calie anar a sauciar eth blat!”.

Er estudi des mainatges ère plaçat dejós dera glèisa, en ajuntament, a on ara son es pompièrs. Eri anauen entara castra, e es mainades anauen entà estudi ena casa deth pintre qu'auie un corrau. Toti dus, coma d'auta gent entrevistada, an ena memòria eth nòm deth professor qu'agueren ath delà de reconèisher quin mèstre ei damb eth que mès aprenèren.

Quan i ère era “lechera” es òmes de casa se lheuauen entàs cinc deth maitin entà molhèr es vaques qu'èren en Sapòda e dempús Maria se lheuaue tàs sies entà anar a cercar era lèit e baishà-la entara “lechera”.

Quan Maria acabèc er estudi volguec aprèner un ofici: eth de còsturièra. Anaue damb cinc gojates mès as de Gabrielelet, aqui cosien eaju-

dauen ara modista. Es autes gojates cosien entada eres, se hègen eth noviatge. Començauen entàs nau deth maitin enquia meddia, ena tarde, tàs dues i tornaen e plegauen segontes era faena qu'auien. Mos conde Maria que volie aprèner aguest mestier mès non le podèc artèner perque arribèc era maleida guèrra e era modista filèc entà França. Era sabie còser e brodar, çò que le mancaue ère eth “corte”... Un sòn trincat pera guèrra...

Maria contunhe “quan passèc era guèrra que passèrem es de Caïn. Calie trabalhar perque i èren toti cinc ena guèrra. Que siguec dura! En acabar ad aguesti les heren a hèr tot lo que auien hèt es nacionals, per aquerò Cisco i passèc sies ans, tres d'eri en Galícia. Mès gana en casa no'n passèrem!”

Ben, eth mèn veire de vin de missa que le podetz trapar en Bossòst- ei dejà uet. Maria e Cisco mos poderien condar mès istorietes, mès coma ei un plaser tornar entath cap dera vila de Bossòst en podem deishar entà un aute dia.

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ

**Establiment Gourmet
Pinxos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar**

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

CASES DE LLOGUER

a la Val d'Aran

**Per a la temporada d'esquí,
preus econòmics**

(per setmanes / quinzenes)

Infor. 929 777 459 - 685 23 72

Web: www.usuarios.intercom.es/calaix